

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 28 februari 1941 kl. 3 e. m.

Memorial i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna.
(2:a avd.)

I propositionen, nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 hade Kungl. Maj:t å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond (bilaga 19, punkt 10 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1941) föreslagit riksdagen att till Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag (B) av 725,000 kronor.

Statsutskottet hade i sitt utlåtande nr 25 under punkten 17:o) anfört och hemställt:

»Utskottet har icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag om anvisande å tilläggsstat för innevarande budgetår av 225,000 kronor för ändrings- och reparationsarbeten vid dövstumskolan i Vänersborg.

Vad angår dövstumskolan i Härnösand beräknades — såsom av den lämnade redogörelsen framgår — kostnaderna för den av 1939 års lagtima riksdag beslutade nybyggnaden till 1,950,000 kronor. Dessa kostnadsberäkningar hava sedermera blivit underkastade granskning och överarbetning av 1940 års civila byggnadsutredning. Utredningen har för sin del förordat vidtagande av vissa förenklingar i byggnadens planläggning och utförande, varigenom kostnaderna kunde nedbringas med 780,000 kronor och totalkostnaden hålla sig inom en beräknad ram av 1,170,000 kronor, vari jämväl inräknats kostnaderna för uppförande av rektorsbostad.

Utskottet har tagit del av de av Kungl. Maj:t i enlighet med byggnadsutredningens förslag fastställda ritningarna till ifrågavarande byggnadsföretag och härvid funnit de i besparingssyfte vidtagna förenklingarna i allt väsentligt ändamålsenliga och lämpliga. Utskottet har emellertid uppmärksammat, att elevrummens storlek, som av byggnadsstyrelsen och skolöverstyrelsen föreslagits till 24 kvadratmeter, reducerats till knappt 18 kvadratmeter. Dessa rum äro avsedda att inrymma vart och ett fyra elever. Den sålunda vidtagna reduktionen synes utskottet ägnad att ingiva betänkligheter ur såväl social som hygienisk synpunkt. Att märka är nämligen, att ifrågavarande dövstumskola är ett internat, där eleverna vistas övervägande delen av året, och elevrummen måste därför betraktas som elevernas egent-

liga bostad. Det synes naturligt att man av pedagogiska och humanitära skäl bör sträva efter att bereda de missgynnade ungdomar, som i en skola av här ifrågavarande slag skola erhålla sin uppfostran, betingelser för att i möjligaste mån erhålla trevnad i sina bostäder, något som svårigen torde kunna uppnås därest utrymmet i elevrummen starkt inknappas.

Med hänsyn till att skolans styrelse — såsom av handlingarna i ärendet inhämtats — godtagit den av byggnadsutredningen reviderade byggnadsplanen har utskottet icke velat motsätta sig, att byggnaden uppföres i enlighet med nämnda plan. Utskottet anser det emellertid i likhet med departementschefen icke obefogat att, innan byggnadsföretaget igångsättes, till ytterligare omprövning upptages frågan om elevrummens storlek. Skulle härvid av olika skäl finnas erforderligt att någon utökning av dessa rums storlek kommer till stånd, har utskottet icke något att erinra mot att den angivna kostnadsramen av 1,170,000 kronor överskrides för realiserande av sagda önskemål. En utökning av elevrummen till 24 kvadratmeter skulle enligt vad av handlingarna i ärendet framgår betinga en merkostnad av 130,000 kronor. En mindre utökning till något över 21 kvadratmeter skulle enligt vad byggnadsstyrelsen under hand upplyst draga en kostnad av 65,000 kronor. Utskottet utgår ifrån, att om det billigare alternativet befines innebära en i huvudsak godtagbar lösning, detta alternativ i första hand bör läggas till grund för en ändring av den nu föreliggande byggnadsplanen. Då hela det beräknade anslaget icke nu behöver ställas till förfogande, torde en dylik mindre ändring av byggnadsplanen icke påverka det å tilläggsstat för innevarande budgetår begärda anslagets storlek, vilket i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag synes böra upptagas med 500,000 kronor.

Det av utskottet till om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna sålunda tillstyrkta anslaget uppgår alltså till $(225,000 + 500,000 =) 725,000$ kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna* å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag (B)* av 725,000 kronor.»

I en vid utskottets utlåtande fogad reservation hade herrar *Svensson* i Grönvik och *Hansson* i Rubbestad förklarat sig anse, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Utskottet har — — — i Vänersborg.

Vad angår — — — av rektorsbostad.

Utskottet har — — — och lämpliga. Utskottet har visserligen uppmärksammat, att vid ärendets beredning vissa betänkligheter yppats mot storleken av elevernas sovrum. Utskottet kan emellertid icke dela dessa betänkligheter, då såväl dagrummen som lärosalarna kunna disponeras av eleverna under fritiden och den föreslagna rumsstorleken synes fylla skäliga hygieniska krav. Utskottet har härvid icke heller kunnat förbise, att de

beräknade kostnaderna även för den av byggnadsutredningen föreslagna byggnadsplanen belöpa sig till omkring 9,000 kronor per elev, vilket belopp, därest utrymmet i elevrummen skulle ökas till 24 kvadratmeter, komme att uppgå till cirka 10,000 kronor eller stiga med omkring 10 procent. Det lär också kunna befaras, att ett frångående av Kungl. Maj:ts förslag i berörda avseende skulle vara ägnat att medföra icke önskvärda konsekvenser av ekonomisk innebörd på andra områden inom statsförvaltningen.

Utskottet anser sig sålunda böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Det av — — — (225,000 + 500,000 =) 725,000 kronor.»

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har första kammaren bifallit utskottets hemställan med godkännande av utskottets motivering, varemot andra kammaren med bifall till utskottets hemställan genom särskilt beslut godkänt den motivering, som föreslagits i den vid punkten fogade reservationen.

Då de skiljaktiga beslut, vari kamrarna sålunda stannat, synas kunna sammanjämkas på sätt här nedan angives, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, båda kamrarna med frånträdande av sina förut i ärendet fattade beslut, såvitt de avse motiveringen till beslutet om anvisande å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 av ett reservationsanslag (B) av 725,000 kronor till Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna, godkänna följande motivering:

»Utskottet har icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag om anvisande å tilläggsstat för innevarande budgetår av 225,000 kronor för ändrings- och reparationsarbeten vid dövstumskolan i Vänersborg.

Vad angår dövstumskolan i Härnösand beräknades — såsom av den lämnade redogörelsen framgår — kostnaderna för den av 1939 års lagtima riksdag beslutade nybyggnaden till 1,950,000 kronor. Dessa kostnadsberäkningar hava sedermera blivit underkastade granskning och överarbetning av 1940 års civila byggnadsutredning. Utredningen har för sin del förordat vidtagande av vissa förenklingar i byggnadens planläggning och utförande, varigenom kostnaderna kunde nedbringas med 780,000 kronor och totalkostnaden hålla sig inom en beräknad ram av 1,170,000 kronor, vari jämväl inräknats kostnaderna för uppförande av rektorsbostad.

Utskottet har tagit del av de av Kungl. Maj:t i enlighet med byggnadsutredningens förslag fastställda ritningarna till ifrågavarande byggnadsföretag och härvid funnit de i besparingssyfte vidtagna förenklingarna i allt väsentligt ändamålsenliga och lämpliga. Utskottet har emellertid uppmärksammat, att elevrummens storlek, som av byggnadsstyrelsen och skolöverstyrelsen föreslagits till 24 kvadratmeter, reducerats till knappt 18 kvadratmeter. Dessa rum äro avsedda att inrymma vart och ett fyra elever. Den sålunda vidtagna reduktionen synes utskottet kunna ingiva

vissa betänkligheter. Att märka är nämligen, att ifrågavarande dövstumskola är ett internat, där eleverna vistas övervägande delen av året, och elevrummen måste därför betraktas som elevernas egentliga bostad. Det synes naturligt att man av pedagogiska och humanitära skäl bör sträva efter att bereda de missgynnade ungdomar, som i en skola av här ifrågavarande slag skola erhålla sin uppfostran, betingelser för att i möjligaste mån erhålla trevnad i sina bostäder, något som svårigen torde kunna uppnås därest utrymmet i elevrummen starkt inknappas.

Med hänsyn till att skolans styrelse — såsom av handlingarna i ärendet inhämtats — godtagit den av byggnadsutredningen reviderade byggnadsplanen har utskottet icke velat motsätta sig, att byggnaden uppföres i enlighet med nämnda plan. Utskottet anser det emellertid i likhet med departementschefen icke obefogat att, innan byggnadsföretaget igångsättes, till ytterligare omprövning upptages frågan om elevrummens storlek. I dövstumskolan undervisas elever från en ålder av 7 till 8 år upp till 15- och 16-åringar. Det kan därför ifrågasättas, huruvida det ej är lämpligt att vissa av elevrummen — avsedda i första hand för de äldre eleverna, vilka i allmänhet torde hava behov av större utrymmen — göras något rymligare än vad byggnadsutredningen föreslagit, medan de andra rummen hållas vid den av utredningen föreslagna rumsytan. Därest skolan icke är fullbelagd kunna rummen vid en dylik planlösning disponeras så, att i de mindre rummen förlägges ett färre antal elever än fyra. Utskottet anser sig böra förordade att en utredning efter nu angivna riktlinjer kommer till stånd. Enligt vad utskottet under hand inhämtat från byggnadsstyrelsen skulle en utökning av samtliga elevrums storlek till 21 kvadratmeter draga en kostnad av 65,000 kronor. Därest endast vissa elevrum skulle utökas till nämnda volym, torde merkostnaderna härför kunna hållas inom ett belopp av 30,000 kronor. Utskottet har icke något att erinra mot att, om så visar sig erforderligt, den angivna kostnadsramen av 1,170,000 kronor överskrides med angivna belopp av högst 30,000 kronor för realiserande av önskemålet om utökning av vissa elevrums storlek. Då hela det beräknade anslaget icke nu behöver ställas till förfogande, torde en dylik mindre ändring av byggnadsplanen icke påverka det å tilläggsstat för innevarande budgetår begärda beloppets storlek, vilket i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag synes böra upptagas med 500,000 kronor.

Det av utskottet till om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna sålunda tillstyrkta anslaget uppgår alltså till (225,000 + 500,000 =) 725,000 kronor.»

Stockholm den 28 februari 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Asplund, Per Gustafsson, Pauli, Bernhard Nilsson, Bergman, Torsten Ström, Lindström, Heiding* och *Nisser*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Danielsson, Ward, Lindberg* i Umeå, *Isacsson, Holmdahl, Mårtensson, Lindholm* och *Hansson* i Rubbestad.

Reservationer:

- 1) av herr *Joh. Nilsson* i Malmö;
 - 2) av herrar *Per Gustafsson, Svensson* i Grönvik, *Danielsson* och *Hansson* i Rubbestad.
-